

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΑΜ ΔΣΑ 80807, Μπουμπουλίνας 9-11, Αθήνα (Μουσείο), Τ.Κ. 10682,

ΑΦΜ 996789554, Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών, τηλ.: 210-8259140-141, fax: 210-8259235,

email: pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ

(αρ. πρωτ. εισ. της Ε.Δ.Ε.Υ.Α.: 2939/12-5-2023)

Ετέθησαν από τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης προς την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.) τα κάτωθι ερωτήματα για τη σύνταξη νομικής γνωμοδότησης:

«1. Για λόγους ολοκλήρωσης των διαδικασιών είσπραξης οφειλών προς την ερωτώσα Δ.Ε.Υ.Α. ερωτάται ποιο είναι το εφαρμοστέο νομοθετικό πλαίσιο που πρέπει να ακολουθήσει η Επιχείρηση για την είσπραξη των οφειλών;

2. Βάσει του άρθρου 39 του πρότυπου Κανονισμού της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. και του άρθρου 22 του Κανονισμού της Επιχείρησης προβλέπεται ότι: «Για κάθε είδους οφειλές των προς τη Δ.Ε.Υ.Α. ευθύνονται από κοινού και εις ολόκληρον ο εκάστοτε υδρολήπτης και ο ιδιοκτήτης του υδρευόμενου ακινήτου. Σε περίπτωση συνιδιοκτησίας, οι συνιδιοκτήτες ορίζουν από κοινού με δήωση τους προς τη Δ.Ε.Υ.Α. εκπρόσωπο τους για τις σχέσεις τους με αυτή, ευθυνόμενοι όμως από κοινού και εις ολόκληρον έκαστος». Ερωτάται, σε περίπτωση μίσθωσης του υδρευόμενου ακινήτου και αποχώρησης του υδρολήπτη-ενοικιαστή, πώς η Υπηρεσία θα εξασφαλίσει την είσπραξη των οφειλών που έχει δημιουργήσει ο μισθωτής προς την Επιχείρηση;

3. Σε περίπτωση πλειστηριασμού ακινήτου με οφειλές προς τη Δ.Ε.Υ.Α. ο νέος ιδιοκτήτης παραλαμβάνει το ακίνητο «ελεύθερο βαρών». Ερωτάται πώς θα διασφαλίσει η υπηρεσία την είσπραξη των ως άνω οφειλών;».

Κατά τη γνώμη μας προσήκει η κάτωθι απάντηση.

I. Επί του 1^{ου} ερωτήματος

Το ζήτημα των εφαρμοστέων διατάξεων για την είσπραξη και τη παραγραφή οφειλών των Δ.Ε.Υ.Α. τέθηκε στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους με το υπ' αρ. 33044/20.12.2016 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών-Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Διοικητικής Υποστήριξης - Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Τμήμα Εσόδων, το οποίο εξέδωσε επί του θέματος της υπ' **αρ. 4/2018 Γνωμοδότηση του Ε' Τμήματος.**

Με την ως άνω Γνωμοδότηση το ΝΣΚ έκρινε ότι «...Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, ...*(ψήφοι 7)*, για την είσπραξη των απαιτήσεων των Δ.Ε.Υ.Α. από τέλη υπηρεσιών υδρεύσεως, αποχετεύσεως, ειδικά και πάγια τέλη καθώς εν γένει χρεώσεις-τιμολογήσεις υπηρεσιών Δ.Ε.Υ.Α., δεν έχει προβλεφθεί από το νόμο η παρεμβολή της διοικητικής βεβαιωτικής διαδικασίας, μέσω εγγραφής των σχετικών απαιτήσεων σε χρηματικούς καταλόγους και εν στενή έννοια βεβαίωσή τους, σύμφωνα με τα ισχύοντα στον Κ.Ε.Δ.Ε. Αντίθετα, πέραν του ότι οι Δ.Ε.Υ.Α. διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, έχει περιληφθεί στο νόμο πρόβλεψη, σύμφωνα με την οποία, με κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται από το Διοικητικό Συμβούλιο και ελέγχονται από το οικείο Δημοτικό Συμβούλιο, ρυθμίζεται η λειτουργία και η διαχείριση των Δ.Ε.Υ.Α., ως επιχειρήσεων, σύμφωνα με τις γενικές παραδοχές λογιστικές και οργανωτικές αρχές (άρθρο 21 παρ. 1), η πρόβλεψη δε αυτή, σε συνδυασμό με την απουσία οποιοσδήποτε ρυθμίσεως περί δυνατότητας ενεργοποιήσεως, μέσω των κανονισμών, του συστήματος ή των διατάξεων της διοικητικής εκτελέσεως, παραπέμπει σε κανόνες προσδιορισμού και εισπράξεως των απαιτήσεων Δ.Ε.Υ.Α. κατά τις κοινές διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου και όχι μέσω της διοικητικής βεβαιωτικής διαδικασίας και του Κ.Ε.Δ.Ε. Περαιτέρω, στο άρθρο 167 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, προβλέπεται ότι για την είσπραξη των εσόδων των Δήμων εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. Η προαναφερόμενη, όμως, διάταξη του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, δεν δύναται να αποτελέσει έρεισμα για την εφαρμογή των κανόνων της διοικητικής εκτελέσεως, κατά την είσπραξη των απαιτήσεων των Δ.Ε.Υ.Α., αφού, όπως έχει ήδη αναφερθεί (βλ. ανωτ. υπό 10 και 11), οι Δ.Ε.Υ.Α., αποτελούν ίδια νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και δεν υπάγονται στην κατηγορία των Ο.Τ.Α., ώστε να τύχουν εφαρμογής, ως προς αυτές, οι διατάξεις περί εισπράξεως των εσόδων των Δήμων. Στο άρθρο 276 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, έχει προβλεφθεί, επίσης, ότι, για τις Δ.Ε.Υ.Α., εφαρμόζονται τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου. Η έλλειψη, όμως, ειδικής νομοθετικής προβλέψεως, στον ν. 1069/1980 αλλά και στον Κώδικα Δήμων και

Κοινοτήτων, περί εφαρμογής ή περί δυνατότητας εφαρμογής του συστήματος ή των διατάξεων της διοικητικής εκτελέσεως, επάγεται ότι δεν καταλείπεται δυνατότητα εισπράξεως των απαιτήσεων των Δ.Ε.Υ.Α. κατά τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε., αφού οι διατάξεις αυτές αποτελούν ειδικό και εξαιρετικό δίκαιο και δεν ρυθμίζουν κάθε διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως αλλά μόνο όσες επισπεύδονται από το Δημόσιο ή άλλα νομικά πρόσωπα, υπέρ των οποίων έχει προβλεφθεί ότι εφαρμόζεται ο Κ.Ε.Δ.Ε., η γενική δε διάταξη του άρθρου 276 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, σύμφωνα με την οποία για τις Δ.Ε.Υ.Α. εφαρμόζονται όλα τα προνόμια του Δημοσίου (δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά), δεν περιλαμβάνει και τη δυνατότητα εισπράξεως των απαιτήσεών τους κατά το σύστημα του Κ.Ε.Δ.Ε. (πρβλ. Εφαθ 3805/1987, Ι. Μπρίνια, Διοικητική Εκτέλεση 1987, Τόμος Α παρ. 20, σελ. 50). Με τη διάταξη, επίσης, του άρθρου 21 παρ. 3 του ν. 1069/1980 έχει προβλεφθεί μεν ότι μέχρι της συντάξεως των κανονισμών λειτουργίας και διαχειρίσεως, για τις Δ.Ε.Υ.Α. εφαρμόζονται οι κανονισμοί του οικείου Δήμου ή Συνδέσμου και, σε περίπτωση μη υπάρξεως σχετικών κανονισμών, οι ισχύουσες περί Δήμων και Κοινοτήτων διατάξεις, πλην, όμως, η έλλειψη ειδικής νομοθετικής προβλέψεως, περί εφαρμογής ή περί δυνατότητας εφαρμογής του συστήματος ή των διατάξεων της διοικητικής εκτελέσεως, και η προαναφερθείσα ειδικότητα και εξαιρετικότητα των σχετικών με τη διοικητική εκτέλεση διατάξεων, δεν καταλείπει δυνατότητα εισπράξεως κατά το σύστημα του Κ.Ε.Δ.Ε., σύμφωνα με όσα ισχύουν για τους Δήμους, ούτε στις περιπτώσεις Δ.Ε.Υ.Α., οι οποίες στερούνται κανονισμού λειτουργίας και διαχειρίσεως. Τέλος, στις διατάξεις των άρθρων 11 παρ. 2 και 27 παρ. 4 του ν. 1069/1980 έχει περιληφθεί η πρόβλεψη ότι το ειδικό τέλος μελέτης, κατασκευής ή επεκτάσεως έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως βεβαιώνεται και εισπράττεται κατά τα οριζόμενα στον κανονισμό λειτουργίας και διαχειρίσεως των Δ.Ε.Υ.Α. και ότι οι δαπάνες επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, σε περίπτωση αυθαίρετης κατασκευής αποχετευτικού έργου, βεβαιώνονται και εισπράττονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον κανονισμό λειτουργίας και διαχειρίσεως και τις διατάξεις περί εισπράξεως των εσόδων των Δ.Ε.Υ.Α. Η αναφορά στις παραπάνω διατάξεις στον όρο «βεβαιώνονται», εφ' όσον, κατά τα λοιπά, γίνεται παραπομπή στον κανονισμό λειτουργίας και διαχειρίσεως και τις διατάξεις οι οποίες διέπουν την είσπραξη των εσόδων των Δ.Ε.Υ.Α., δεν εισάγει, κατά παρέκκλιση, δυνατότητα ενεργοποίησης της διοικητικής βεβαιωτικής διαδικασίας και των διατάξεων του Κ.Ε.Δ.Ε., για την είσπραξη των συγκεκριμένων και μόνο απαιτήσεων, αφού, όπως προαναφέρθηκε, ο κανονισμός λειτουργίας και διαχειρίσεως και οι διατάξεις περί εισπράξεως των εσόδων των Δ.Ε.Υ.Α., δεν προβλέπουν δυνατότητα

διενέργειας διοικητικής εκτελέσεως. Επομένως, υπό το πλέγμα των διατάξεων του ν. 1069/1980 αλλά και του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, για την είσπραξη των εσόδων των Δ.Ε.Υ.Α., δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί διοικητικής εκτελέσεως (Κ.Ε.Δ.Ε.), ούτε, σχετικώς, υπάρχει δυνατότητα διενέργειας διοικητικής εκτελέσεως, κατά το άρθρο 167 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, το οποίο εφαρμόζεται για την είσπραξη των εσόδων των Ο.Τ.Α., αλλά εφαρμοστέες τυγχάνουν οι διατάξεις του ΚΠολΔ... Στο άρθρο 102 του προΐσχύσαντος ν. 2362/1995, είχε προβλεφθεί ότι, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, δύναται να ανατεθεί στις Δ.Ο.Υ., μεταξύ άλλων, και η είσπραξη των εσόδων νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, στα οποία περιλαμβάνονται και τα έσοδα των Δ.Ε.Υ.Α.. Περαιτέρω, από την 1.1.2015, έχουν τεθεί σε ισχύ οι διατάξεις του ν. 4270/2014, και, με το άρθρο 177 παρ. 1 του νόμου αυτού, καταργήθηκε μεν και η προαναφερόμενη διάταξη του ν. 2362/1995 αλλά επαναλήφθηκε η δυνατότητα αναθέσεως στις Δ.Ο.Υ., κατόπιν αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών, μεταξύ άλλων, και της εισπράξεως των εσόδων νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, στα οποία περιλαμβάνονται, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, και τα έσοδα των Δ.Ε.Υ.Α. (άρθρο 98), ενώ, με τη διάταξη του άρθρου 177 παρ. 2 του ίδιου νόμου, προβλέφθηκε ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι, ήδη, εκδοθείσες αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, με βάση τις οποίες είχε, ήδη, ανατεθεί η είσπραξη των εσόδων των Δ.Ε.Υ.Α. στις Δ.Ο.Υ.. Η κατά τα προαναφερόμενα ανάθεση της εισπράξεως των απαιτήσεων των Δ.Ε.Υ.Α., ως νομικών προσώπων διεπόμενων από το ιδιωτικό δίκαιο, στις Δ.Ο.Υ., δεν μετατρέπει τα εισπραττόμενα από τις Δ.Ο.Υ. ποσά σε δημόσια έσοδα, αφού η είσπραξη γίνεται για λογαριασμό των Δ.Ε.Υ.Α. και όχι για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου (πρβλ. ΔΕφΘεσ 821/2006, ΔΕφΚομ 33/2016), ενώ η παρεμβολή της διοικητικής βεβαιωτικής διαδικασίας δεν μεταβάλλει τη φύση των βεβαιούμενων απαιτήσεων από ιδιωτικές σε δημόσιες (πρβλ. ΟΛΝΣΚ 398/2013). Μετά την έκδοση αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών, δυνάμει της οποίας ανατίθεται η είσπραξη των εσόδων Δ.Ε.Υ.Α. στις Δ.Ο.Υ., εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. (άρθρο 91 παρ. 1), χωρίς να απαιτείται η τήρηση κάποιας ειδικής (διοικητικής) διαδικασίας προσδιορισμού των απαιτήσεων αλλά αρκεί ο υπολογισμός τους από τις ίδιες τις Δ.Ε.Υ.Α. (πρβλ. ΣτΕ 2758/2013), μέσω της εκδόσεως λογαριασμού ή αντίστοιχου φορολογικού στοιχείου παροχής υπηρεσιών ή προσδιορισμού δαπανών, τα οποία υποκαθιστούν τον προβλεπόμενο, στον Κ.Ε.Δ.Ε., νόμιμο τίτλο, ενώ ακολουθεί σχετική καταχώρηση της απαιτήσεως-νομίμου τίτλου στα βιβλία εισπρακτέων απαιτήσεων της Φορολογικής Διοίκησης (εν στενή έννοια βεβαίωση), είτε κατόπιν αποστολής στις Δ.Ο.Υ. χρηματικού καταλόγου από τις Δ.Ε.Υ.Α.

είτε κατόπιν περιελεύσεως, με οποιονδήποτε τρόπο, στις Δ.Ο.Υ. μόνο του λογαριασμού ή του οικείου φορολογικού στοιχείου (άρθρα 1 και 2 παρ. 2 και 3 του ΚΕΔΕ)... **Υπό το πλέγμα, επομένως, των διατάξεων του ν. 1069/1980 αλλά και του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, για την είσπραξη των εσόδων των Δ.Ε.Υ.Α., δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί διοικητικής εκτελέσεως (Κ.Ε.Δ.Ε.), ούτε, σχετικώς, υπάρχει δυνατότητα διενέργειας διοικητικής εκτελέσεως, κατά το άρθρο 167 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, το οποίο εφαρμόζεται για την είσπραξη των εσόδων των Ο.Τ.Α., αλλά εφαρμοστέες τυγχάνουν οι διατάξεις του ΚΠολΔ. Σε περίπτωση, όμως, αναθέσεως της εισπράξεως των εσόδων Δ.Ε.Υ.Α. στις Δ.Ο.Υ., κατόπιν σχετικής αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε., και, κατά συνέπεια, οι σχετικές απαιτήσεις τους βεβαιώνονται ταμειακώς (εν στενή έννοια) στις Δ.Ο.Υ., χωρίς την τήρηση κάποιας ειδικής (διοικητικής) διαδικασίας προσδιορισμού των απαιτήσεών τους αλλά με μόνο τον υπολογισμό τους από τις ίδιες τις Δ.Ε.Υ.Α. Με βάση τα ανωτέρω εκτιθέμενα, οι απαιτήσεις των Δ.Ε.Υ.Α. δεν διέπονται, όσον αφορά τυχόν αποσβεστική προθεσμία ή παραγραφή τους, από τις ισχύουσες διατάξεις των άρθρων 2 και 6 του α.ν. 344/1968, οι οποίες εφαρμόζονται για τα έσοδα των Ο.Τ.Α., αλλά υπάγονται στην πενταετή παραγραφή των άρθρων 250, 251 και 253 του ΑΚ, η οποία άρχεται κατά τη λήξη του οικείου έτους, εντός του οποίου γεννήθηκε η αξίωση και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξή της. Σε όσες δε περιπτώσεις οι εν λόγω απαιτήσεις βεβαιώνονται εν στενή έννοια στις Δ.Ο.Υ., κατόπιν εκδόσεως αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών, δυνάμει της οποίας ανατίθεται στις Δ.Ο.Υ. η είσπραξη των εσόδων Δ.Ε.Υ.Α., αυτές υπάγονται στην εικοσαετή παραγραφή του άρθρου 136 παρ. 3 του ν. 4270/2014, η οποία άρχεται από τη λήξη του έτους, εντός του οποίου έγινε η εν στενή έννοια βεβαίωση τους, υπό την προϋπόθεση ότι, κατά το χρόνο διενέργειας της εν στενή έννοια βεβαίωσης στις Δ.Ο.Υ., δεν έχει, ήδη, συμπληρωθεί η πενταετής παραγραφή του ΑΚ, λαμβανομένης υπ' όψιν και της τυχόν διακοπής ή αναστολής της...».**

Με το σκεπτικό αυτό το αρμόδιο Τμήμα του ΝΣΚ γνωμοδότησε επί της διαδικασίας είσπραξης των τελών των Δ.Ε.Υ.Α., και επί του ζητήματος της παραγραφής, ότι (σκ. 25 α και γ):

- Υπό το πλέγμα των διατάξεων του ν. 1069/1980 και του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, για την είσπραξη των εσόδων των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί διοικητικής εκτελέσεως (Κ.Ε.Δ.Ε.) ούτε, σχετικώς, υπάρχει

δυνατότητα διενέργειας διοικητικής εκτελέσεως, κατά το άρθρο 167 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, το οποίο εφαρμόζεται για την είσπραξη των εσόδων των Ο.Τ.Α., αλλά εφαρμοστέες τυγχάνουν οι διατάξεις του ΚΠολΔ. Σε περίπτωση, όμως, αναθέσεως της εισπράξεως των εσόδων Δ.Ε.Υ.Α. στις Δ.Ο.Υ., κατόπιν σχετικής αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε., και, κατά συνέπεια, οι σχετικές απαιτήσεις τους βεβαιώνονται ταμειακώς (εν στενή έννοια) στις Δ.Ο.Υ., χωρίς την τήρηση κάποιας ειδικής (διοικητικής) διαδικασίας προσδιορισμού των απαιτήσεών τους αλλά με μόνο τον υπολογισμό τους από τις ίδιες τις Δ.Ε.Υ.Α..

- **Οι απαιτήσεις των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) δεν διέπονται, όσον αφορά τυχόν αποσβεστική προθεσμία ή την παραγραφή τους, από τις ισχύουσες διατάξεις των άρθρων 2 και 6 του α.ν. 344/1968, οι οποίες εφαρμόζονται για τα έσοδα των Ο.Τ.Α., αλλά υπάγονται στην πενταετή παραγραφή των άρθρων 250, 251 και 253 του ΑΚ, η οποία άρχεται κατά τη λήξη του οικείου έτους, εντός του οποίου γεννήθηκαν οι αξιώσεις και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξή τους. Σε όσες δε περιπτώσεις οι εν λόγω απαιτήσεις βεβαιώνονται εν στενή έννοια στις Δ.Ο.Υ., κατόπιν εκδόσεως αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών, δυνάμει της οποίας ανατίθεται στις Δ.Ο.Υ. η είσπραξη των εσόδων Δ.Ε.Υ.Α., αυτές υπάγονται στην εικοσαετή παραγραφή του άρθρου 136 παρ. 3 του ν. 4270/2014, η οποία άρχεται από τη λήξη του έτους, εντός του οποίου έγινε η εν στενή έννοια βεβαίωση τους, υπό την προϋπόθεση ότι, κατά το χρόνο διενέργειας της εν στενή έννοια βεβαιώσεως στις Δ.Ο.Υ., δεν έχει, ήδη, συμπληρωθεί η πενταετής παραγραφή του ΑΚ, λαμβανομένης υπ' όψιν και της τυχόν διακοπής ή αναστολής της.**

II. Επί του 2^{ου} ερωτήματος

Σύμφωνα με το **άρθρο 16 του ν. 1069/1980** με τίτλο «**Τέλος χρήσεως υπονόμου και τέλος υδρεύσεως**» ορίζεται ότι: « 1. Οι Ιδιοκτήται των ακινήτων των συνδεομένων μετά των δικτύων υποχρεούνται εις την καταβολήν του τέλους χρήσεως υπονόμου και τέλους υδρεύσεως, εισπραττομένον δια των λογαριασμών καταναλώσεως ύδατος κατά τα εν άρθροις 25 και 26 του παρόντος οριζόμενα. Δια τους ήδη συνδεδεμένους μετά των δικτύων το τέλος χρήσεως οφείλεται από της συστάσεως

της επιχειρήσεως. **Συνοφειλέται εις ολόκληρον του τέλους χρήσεως μετά των Ιδιοκτητών τυγγάνουν και οι οπωσδήποτε ποιούμενοι χρήσιν του ακινήτου.»**

Περαιτέρω, βάσει του Άρθρου 39 του πρότυπου κανονισμού της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. και του άρθρου 22 του σχετικού Κανονισμού της Επιχείρησης προβλέπεται ότι: «Για κάθε είδους οφειλές των προς τη Δ.Ε.Υ.Α. ευθύνονται από κοινού και εις ολόκληρον ο εκάστοτε υδρολήπτης και ο ιδιοκτήτης του υδρευόμενου ακινήτου. Σε περίπτωση συνιδιοκτησίας, οι συνιδιοκτήτες ορίζουν από κοινού με δήλωση τους προς τη Δ.Ε.Υ.Α. εκπρόσωπο τους για τις σχέσεις τους με αυτή, ευθυνόμενοι όμως από κοινού και εις ολόκληρον έκαστος».

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 1069/1980, και του Κανονισμού της Επιχείρησης, συνάγεται ότι οι οφειλές από τέλη χρήσης υπνόμου και τέλη ύδρευσης βαρύνουν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον τον ιδιοκτήτη και τον χρήστη του ακινήτου, και σε κάθε περίπτωση τον κατά τον χρόνο γενέσεως της οφειλής κύριο ή νομέα του ακινήτου (βλ. αναλόγως ΣτΕ 2342/2017, 1147/1991 επτ. 697, 1241/1992, 2047/1993).

Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, **παθητική εις ολόκληρον ενοχή** υπάρχει όταν σε περίπτωση περισσότερων οφειλετών της ίδιας παροχής καθένας απ' αυτούς έχει την υποχρέωση να την καταβάλει ολόκληρη, ο δανειστής όμως έχει το δικαίωμα να την απαιτήσει μόνο μια φορά (481 ΑΚ). Αν λοιπόν πολλοί οφειλέτες οφείλουν την ίδια παροχή καθένας από αυτούς υποχρεούται να την καταβάλει ολόκληρη σε περίπτωση που ζητήσει την απόδοσή της ο δανειστής. Με άλλα λόγια, έχουμε μια αλληλέγγυα ευθύνη των οφειλετών προς τον δανειστή. Ο δανειστής δεν μπορεί να ζητήσει την απόδοση της παροχής σε περισσότερους από έναν οφειλέτες, μπορεί να την απαιτήσει μόνο μία φορά. Ο δανειστής έχει όμως το προνόμιο να διαλέξει από ποιον οφειλέτη προτιμά να απαιτήσει την παροχή, είτε ολικά είτε μερικά, ενώ οι συνοφειλέτες δεν απαλλάσσονται ως προς την υποχρέωσή τους έως ότου αυτή καταβληθεί ολόκληρη από έναν από αυτούς (482 ΑΚ).

Επομένως, **εάν ο μισθωτής (υδρολήπτης) αποχωρήσει από το ακίνητο χωρίς να έχει εξοφλήσει τις βεβαιωθείσες οφειλές, η Επιχείρηση μπορεί να αναζητήσει αυτές από τον ιδιοκτήτη βάσει της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 1069/1980.**

III. Επί του 3ου ερωτήματος

Κατά τη διάταξη ουσιαστικού δικαίου του **άρθρου 1017 παρ. 2 ΚΠολΔ**, σε περίπτωση πλειστηριασμού πράγματος κινητού ή ακινήτου υπάρχει ευθύνη για τα νομικά ελαττώματα του πράγματος μόνο εκείνου που επέσπευσε τον πλειστηριασμό και μόνο αν αυτός γνώριζε κατά τον κρίσιμο χρόνο του πλειστηριασμού την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος, ενώ δεν αποκλείεται ευθύνη και από τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Ως νομικό δε ελάττωμα, κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 1017§2 εδ. β'. ΚΠολΔ. και εκείνης του άρθρου 514ΑΚ, για την ύπαρξη του οποίου ευθύνεται κατά τα ανωτέρω εκείνος που επισπεύδει τον πλειστηριασμό, νοείται οποιοδήποτε δικαίωμα τρίτου στο πράγμα που εκπλειστηριάσθηκε, εφόσον τούτο μπορεί να αντιταχθεί κατά του υπερθεματιστού και διακωλύει την ελεύθερη μεταβίβαση της κυριότητας του πράγματος σ' αυτόν ή την άσκηση των εξουσιών που απορρέουν από την κυριότητα, ανεξάρτητα αν το δικαίωμα αυτό έχει εμπράγματο ή ενοχικό χαρακτήρα (ΑΠ 1036/2009, ΟΛΑΠ 1688/1983, ΑΠ 872/1973, ΑΠ 884/1974). **Νομικό ελάττωμα δηλαδή, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, αποτελεί κάθε δικαίωμα τρίτου, το οποίο βαρύνει το πράγμα και μπορεί να προβληθεί και εναντίον του υπερθεματιστή, εμποδίζοντας έτσι την ελεύθερη προς αυτόν μεταβίβαση της κυριότητας του πράγματος και την άσκηση των εξουσιών που απορρέουν από αυτήν. (ΑΠ 580/2006), αφού με τον πλειστηριασμό δεν εξαλείφονται τα δικαιώματα των τρίτων στο πράγμα, αλλά παραμένουν και ο υπερθεματιστής αποκτά κατά το άρθρο 1005 ΚΠολΔ το δικαίωμα μόνο στην έκταση που το είχε εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση.** Συνεπώς ο υπερθεματιστής, ο οποίος μολοντί κατέβαλε το πλειστηρίασμα, δεν απέκτησε εντούτοις το πράγμα ελεύθερο από δικαιώματα τρίτων, όπως συμβαίνει όταν το πράγμα δεν ανήκει εξ ολοκλήρου στον καθ' ού η εκτέλεση ή βαρύνεται με προσωπικές δουλείες, δικαιούται αφενός μεν να στραφεί εναντίον εκείνου που επέσπευσε τον πλειστηριασμό και να ασκήσει κατ' αυτού, εφόσον, κατά το χρόνο του πλειστηριασμού, ο ίδιος μεν αγνοούσε, εκείνος όμως γνώριζε και όχι απλώς αγνοούσε, έστω από υπαιτιότητά του, την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος (Ολ. ΑΠ 1177/1984, ΑΠ 470/2013), όσα δικαιώματα του παρέχονται από τις διατάξεις των άρθρων 514- 516, 380, 382 του ΑΚ, που ρυθμίζουν την ευθύνη του πωλητή για νομικά ελαττώματα του πωλούμενου πράγματος (ΑΠ 1313/2009), αφού ο πλειστηριασμός είναι ιδιόρρυθμη σύμβαση πώλησης, ενεργούμενη υπό το κύρος της αρχής και τελειούμενη με την κατακύρωση (ολ. ΑΠ 12/2008, ΑΠ 866/2004, 1022/2009, 1036/2009), αφετέρου δε να ασκήσει τις αξιώσεις του από τον

αδικαιολόγητο πλουτισμό εναντίον όποιου ενέχεται προς απόδοσή του κατά τις διατάξεις των άρθρων 904-913 του ΑΚ, σύμφωνα με τις οποίες προϋπόθεση για τη θεμελίωση της σχετικής αξίωσης είναι η ύπαρξη πλουτισμού του λήπτη χωρίς νόμιμη αιτία και η επέλευση του πλουτισμού από την περιουσία ή με ζημία άλλου (ΑΠ 6/2015). Έτσι, με τον πλειστηριασμό δεν δημιουργείται νέο δικαίωμα υπέρ του υπερθεματιστή, **αλλά αυτός ως ειδικός διάδοχος**, παραλαμβάνει το πράγμα με όσα δικαιώματα σ' αυτό κατά το χρόνο του πλειστηριασμού είχε ο καθού η εκτέλεση (ΑΠ 657/2012). Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 199, 1192 και 1198 ΑΚ και 1005 και 1017 ΚΠολΔ συνάγεται ότι ο πλειστηριασμός αποτελεί ιδιόρρυθμη σύμβαση πώλησης, δηλαδή παράγωγο τρόπο κτήσης κυριότητας που ενεργείται υπό το κύρος της αρχής και τελειούται με την οριστική κατακύρωση, και συνακόλουθα ο υπερθεματιστής θεωρείται ειδικός διάδοχος του καθού η εκτέλεση, τον οποίο και διαδέχεται στο δικαίωμα, **η ειδική αυτή διαδοχή έχει ως συνέπεια και τη μεταβίβαση των επί του πλειστηριαζόμενου πράγματος αφανών βαρών, όπως φόρων κλπ, στον υπερθεματιστή.** (ΑΠ 1424/2005, Ελλ. Δικ 47.124, ΑΠ 489/2004, Ελλ.Δικ 47.474, ΑΠ 372/2004, ΕλλΔικ 46.1675, ΕφΠειρ 564/2021).

Ως **βάρη**, δε, κατά την έννοια της παρ. 4 άρθρ. 1017 ΚΠολΔ νοούνται τα αναφερόμενα στην ΑΚ 965, ήτοι υποχρεώσεις που συνδέονται με το πράγμα, νόμιμες, συμβατικές, καταβαλλόμενες εφάπαξ ή περιοδικώς, φόροι για το πράγμα, δημόσιοι ή δημοτικοί, εισφορές σε ιδρύματα κοινωνικής ασφάλισης (βλ. Καυκά ό.π. σελ. 109, Παπανικολάου, ό.π. παρ. 64, αρ. 8). Ο αγοραστής (και ο υπερθεματιστής) φέρει και τα επιγενόμενα της πώλησης βάρη από την περιέλευση σε αυτόν του κινδύνου του πράγματος (βλ. και ΑΠ 1297/2011). **Από την κατακύρωση ο υπερθεματιστής εισπράττει τα ωφελήματα και φέρει τα βάρη του πράγματος**, ανεξάρτητα εάν κατέβαλε το πλειστηρίασμα ή εάν εκδόθηκε ή μεταγράφηκε η περίληψη της έκθεσης κατακυρώσεως (βλ. Εφ.Πατρ 876/2003).

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1017 ΚΠολΔ, η κατανομή των ωφελημάτων και βαρών ρυθμίζεται με βάση την κατακύρωση και μάλιστα ανεξαρτήτως της καταβολής του πλειστηρίασματος όπως ήδη προελέχθη. **Επειδή κατά ρητή διατύπωση της παρ. 4 του άρθρ. 1017 ΚΠολΔ ο υπερθεματιστής φέρει τα βάρη του πράγματος, δεν βαρύνεται και με τους οφειλόμενους πριν το χρόνο της κατακύρωσης φόρους και εισφορές σε σχέση με το πλειστηριασθέν πράγμα (ΑΠ 952/1994) εκτός εάν τέτοια ειδική διαδοχή θεμελιώνεται με ειδικό κανόνα δικαίου, όπως πρόκειται να εκτεθεί κατωτέρω.**

Από την νομολογία των Πολιτικών Τμημάτων του Αρείου Πάγου και της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου έχουν τεθεί οι κάτωθι προϋποθέσεις για την επιβάρυνση του υπερθεματιστή με **τα «αφανή» βάρη** του εκπλειστηριαζόμενου πράγματος, και η οποία [επιβάρυνση] συνιστά **εξαίρεση από τον κανόνα** [ήτοι την μεταφορά των βαρών του εκπλειστηριαζόμενου στον υπερθεματιστή από τον χρόνο κατακύρωσης και εφεξής]. Τέτοια εξαίρεση έχει γίνει δεκτή στην περίπτωση του άρθρου 86 VI π.δ. 913/1978, με το οποίο θεσπίζεται σωρευτική αναδοχή του ειδικού διαδόχου του πλοίου σε σχέση με τις οφειλές του καθ' ου η εκτέλεση προς το NAT. Στην περίπτωση αυτή ο υπερθεματιστής και ο καθ' ου η εκτέλεση πλοιοκτήτης ενέχονται εις ολόκληρον για τις οφειλές ου πρώτου προς το NAT (ΑΠ 1091/1991), ακόμη και για το χρόνο πριν την κατακύρωση (ΑΠ 1145/1987, 118/1985). Ο αποκτήσας δε την κυριότητα του πλοίου με πλειστηριασμό, ως ειδικός διάδοχος του καθ' ου η εκτέλεση βαρύνεται και για τυχόν επιβαλλόμενα διοικητικά πρόστιμα ρυπάνσεως του θαλασσίου περιβάλλοντος ακριβώς λόγω του **πραγματοπαγούς χαρακτήρα** της κύρωσης (ΣτΕ1057/2006). Μετά την κατακύρωση, ο υπερθεματιστής ως ειδικός διάδοχος του καθ' ου η εκτέλεση ευθύνεται για χρέη του ακινήτου που δημιούργησε ο τελευταίος, όπως για το λογαριασμό της ΕΥΔΑΠ βάσει του άρθρου 14 παρ. 4 ΑΝ 489/1968 (ΜΠρΠειρ 8605/2004, Ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, Β' τόμος, Α. Πλεύρη, σελ. 3335).

Από την προπαρατεθείσα νομολογία συνάγεται ότι προκειμένου ο υπερθεματιστής να ευθύνεται για οφειλόμενες οφειλές του καθ' ου η εκτέλεση προς το Δημόσιο που γεννήθηκαν πριν το χρόνο της κατακύρωσης, η ειδική αυτή διαδοχή θα πρέπει να προβλέπεται από ειδικό κανόνα δικαίου (όπως γίνεται για τις οφειλές προς NAT και ΕΥΔΑΠ), και ενόψει του χαρακτήρα του δημοσίου εσόδου ως **πραγματοπαγούς. Τούτο εξάλλου επιτάσσει και η αρχή της προβλεψιμότητας στην επιβολή των δημοσίων βαρών.**

Σύμφωνα με το **άρθρο 16 του ν. 1069/1980** με τίτλο «**Τέλος χρήσεως υπονόμου και τέλος υδρεύσεως**» ορίζεται ότι: « 1. Οι Ιδιοκτήται των ακινήτων των συνδεομένων μετά των δικτύων υποχρεούνται εις την καταβολήν του τέλους χρήσεως υπονόμου και τέλους υδρεύσεως, εισπραττομένον δια των λογαριασμών καταναλώσεως ύδατος κατά τα εν άρθροις 25 και 26 του παρόντος οριζόμενα. Δια τους ήδη συνδεδεμένους μετά των δικτύων το τέλος χρήσεως οφείλεται από της συστάσεως της επιχειρήσεως. **Συνοφειλέται εις ολόκληρον του τέλους χρήσεως μετά των Ιδιοκτητών τυγχάνουν και οι οποσδήποτε ποιούμενοι χρήσιν του ακινήτου**».

Με την ως άνω διάταξη ο νομοθέτης κατέστησε συνοφειλέτες εις ολόκληρον με τους ιδιοκτήτες των ακινήτων και τους χρήστες του ακινήτου (λ.χ. μισθωτές). **Οι διατάξεις του ν. 1069/1980 δεν θεμελιώνουν η ειδική διαδοχή του υπερθεματιστή- και εν γένει νέου ιδιοκτήτη στα τέλη χρήσεως υπονόμου και τέλη ύδρευσης του παλαιού ιδιοκτήτη.** Αντιθέτως, από τις προπαρατεθείσες διατάξεις των άρθρων 4, 6 και 10 ν. 1080/1980, του άρθρου 6 ν. 25/1975 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 4 του Ν. 429/1976, και των άρθρων 13 και 15 ν. 2971/2001 συνάγεται ότι η εν λόγω οφειλή βαρύνει τον χρήστη των εν λόγω ανταποδοτικών υπηρεσιών, και σε κάθε περίπτωση τον **κατά τον χρόνο γενέσεως της οφειλής κύριο ή νομέα του ακινήτου** (βλ. αναλόγως ΣτΕ 2342/2017, 1147/1991 επτ., 697, 1241/1992, 2047/1993). **Επομένως η είσπραξη αυτών εις βάρος του υπερθεματιστή δεν ευρίσκει έρεισμα στο νόμο (ν. 1069/1980).** Στην περίπτωση αυτή, τα συγκεκριμένα τέλη (χρήσεως υπονόμου και ύδρευσης) μπορούν να αναζητηθούν με αναγκαστικά μέτρα είσπραξης βάσει των διατάξεων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας μόνον εις βάρος του παλαιού ιδιοκτήτη.

Αθήνα, 12-07-2023

Η γνωμοδοτούσα

Σβετλάνα (Ζέτα) Ζυγούρη

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΖΕΤΑ Π. ΖΥΓΟΥΡΗ

Δικηγόρος

ΜΔ Δημόσιο Δίκαιο- Δημόσιες Πολιτικές

ΑΘΗΝΑ (ΜΟΥΣΕΙΟ) - ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11
Τ.Κ. 10682, τηλ. 2108259140-141
email: pzygouris@gmail.com

